

Từ khi nước ta chuyển sang nền kinh tế thị trường, năng lực sản xuất được khai thác, khoa học kỹ thuật đang được ứng dụng rộng rãi vào sản xuất...lực lượng sản xuất phát triển, đã đến lúc nó đòi hỏi quan hệ sản xuất mới ra đời cho phù hợp với trình độ của lực lượng sản xuất. Vì thế nếu không tổ chức lại sản xuất nó sẽ kìm hãm sức sản xuất, làm cho kinh tế kém phát triển.

Trong công nghiệp chúng ta không ngừng tổ chức lại và đa dạng hóa các loại hình sản xuất kinh doanh, sắp xếp lại hoạt động các doanh nghiệp với nhiều hình thức phong phú như cổ phần hóa...Trong nông nghiệp cũng vậy, hơn thế nữa nước ta là nước nông nghiệp, tổ chức lại sản xuất nông nghiệp là đòi hỏi bức xúc trước tình hình đổi mới hiện nay trong phát triển nông nghiệp và nông thôn.

Trong nền kinh tế thị trường, dù bất kỳ chế độ xã hội nào, thị trường đóng vai trò quyết định và chi phối sản xuất. Đất nước ta đã qua rồi cái thời sản xuất tự túc tự cấp, chúng ta đã chuyển sang nền kinh tế hàng hóa, sản phẩm làm ra phải có thị trường tiêu thụ. Vì vậy, thị trường là căn cứ, cơ sở để xác định: sản xuất cái gì, cho ai, số lượng là bao nhiêu? Đồng thời thị trường cũng là cơ sở để xây dựng chiến lược đầu tư và phát triển sản xuất.

Sự nghiệp đổi mới phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới vừa qua ở nước ta chỉ ra rằng nơi nào sản xuất gắn với thị trường, nông sản bán được, nơi đó kinh tế xã hội phát triển, nông dân giàu lên. Nơi nào và năm nào nông sản không tiêu thụ được thì sản xuất ngừng trệ, đời sống nông dân gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, tạo dựng thị trường tiêu thụ nông sản hợp lý, ổn định đầu ra tốt là yếu tố quyết định cho việc chuyển dịch cơ cấu sản xuất, ổn định và phát triển sản xuất.

Song, cơ chế thị trường cũng có những hạn chế của nó, cũng đang làm cho sản xuất gặp phải những trở lực trong sự phát triển như thị trường các yếu tố đầu vào của sản xuất như vật tư phân bón, thức ăn gia súc...cũng là vấn đề cần phải tổ chức lại theo hướng kinh tế hợp tác và HTX.

Có thể khẳng định rằng, tổ chức kinh tế hợp tác, hợp tác xã là phù hợp yêu cầu khách quan trong nền kinh tế hàng hóa. Tổ chức kinh tế hợp tác, hợp tác xã là tất yếu để phát triển kinh tế đất nước nhất là trong phát triển nông nghiệp. Nó là hình thức hoạt động kinh tế phổ biến đã có từ lâu ở hầu hết các nước...Theo tài liệu cho biết, ở các nước châu Á như Indonesia, Nhật Bản, Philip-

MÔ HÌNH VÀ CÁC GIẢI PHÁP THỰC THI MÔ HÌNH HỢP TÁC XÃ DỊCH VỤ NÔNG NGHIỆP TỈNH VINH LONG

Thạc sĩ TRƯƠNG THỊ BÉ HAI

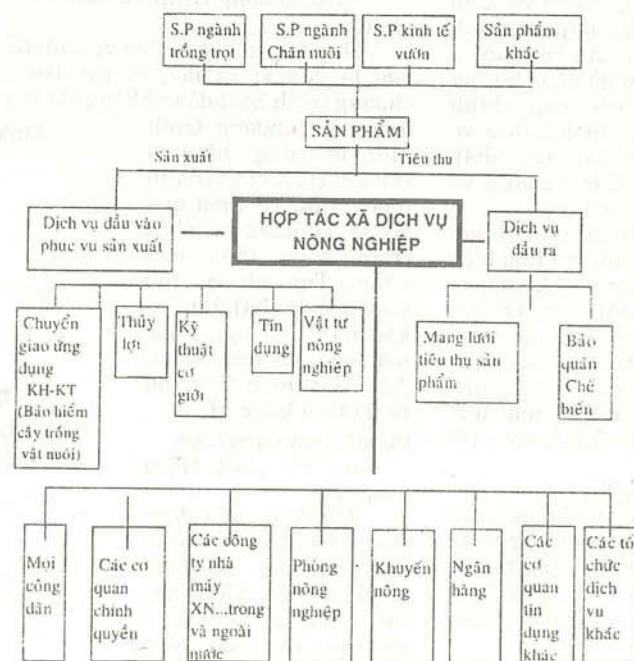
pines...đều có các loại hình HTX nông nghiệp như: HTX cung ứng vật tư, HTX dịch vụ sản xuất, HTX chế biến và tiêu thụ nông sản...đang đóng vai trò quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế nông nghiệp đất nước.

Chúng ta đã khẳng định tổ chức kinh tế hợp tác là phù hợp quy luật và yêu cầu thực tiễn. Song, mỗi lúc mỗi nơi đều có những đặc điểm khác nhau, cho nên phải có mô hình cụ thể và các bước đi thích hợp cho phù hợp với tình hình nơi đó, lúc đó, nếu không, sẽ có tác dụng ngược lại.

Chính vì vậy, việc nghiên cứu xây dựng mô hình và tìm ra các giải pháp để thực thi mô hình hợp tác xã dịch vụ nông nghiệp phù hợp với cơ chế thị trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới và phát triển nông thôn là cần thiết. Vậy xin đề xuất mô hình và nội dung hoạt động cùng các giải pháp để thực thi mô hình.

Mô hình và nội dung hoạt động (khuyến nghị)

1. Sơ đồ hoạt động

Các giải pháp

+ Bước 1:

Bước đầu có thể hình thành các

tổ hợp tác, HTX coi trọng vai trò hỗ trợ kinh tế hộ nông dân và xây dựng tương trợ giữa các hộ với nhau. Thông qua làm tốt vai trò đó, tổ hợp tác, HTX sẽ trở thành chỗ dựa vững chắc cho kinh tế hộ gia đình.

Bước tiếp theo, HTX liên kết chặt chẽ với doanh nghiệp nhà nước, các nhà máy, với thị trường trong vùng trong nước và nước ngoài có thể trở thành trung tâm kinh tế và dịch vụ mọi mặt cho cộng đồng, vùng nông thôn và nó sẽ gắn với đô thị như một hệ thống tái sản xuất mở rộng.

Sau khi sản xuất ổn định và phát triển, HTX từng bước sẽ thực hiện các chương trình văn hóa xã hội nhằm nâng cao đời sống cộng đồng về vật chất và cả tinh thần.

+ Tính đa ngành và liên ngành

Mô hình muốn thực hiện được phải có sự phối hợp giữa các cấp các ngành.

- Nghiên cứu xây dựng mô hình hợp tác kinh tế liên quan đến vai trò chức năng của ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn.

- Kinh tế nông nghiệp và phát triển nông thôn, quản trị kinh doanh nông nghiệp: xây dựng tổ chức phương pháp quản lý tổ chức xí nghiệp nông nghiệp (hợp tác xã dịch vụ nông nghiệp) chỉ ra những yếu tố cần thiết cho quá trình hoạt động sản xuất kinh doanh theo cơ chế thị trường.

- Các ngành trồng trọt, cơ khí nông nghiệp, dịch vụ khuyến nông, chế biến nông

sản...là các yếu tố của sản xuất nông nghiệp, do vậy phải có sự liên kết các

ngành này một cách chặt chẽ thì sản xuất nông nghiệp và nông thôn mới có thể phát triển một cách bền vững.

- Các ngành có liên quan tới cung ứng đầu vào và tiêu thụ sản phẩm đầu ra của sản xuất nông nghiệp.

- Các đường lối chính sách của Đảng và nhà nước, các quy định của địa phương, xem xét lại các chủ trương chính sách quy định... và tính thực thi đối với hoạt động hợp tác kinh tế.

- Tín dụng nông thôn.

Mô hình HTX dịch vụ nông nghiệp xuất phát từ vấn đề thực tế của nông dân, do đó nó tạo sự liên kết giữa nông dân và các nhà nghiên cứu, giữa lý thuyết và thực tiễn. Mô hình được nghiên cứu từ những lý thuyết cơ bản và kết hợp khảo sát thực tế ghi nhận nguyện vọng và ý kiến đóng góp của nhân dân. Mô hình sẽ được áp dụng bởi nông dân và thông qua quá trình hoạt động thực tiễn sẽ hoàn thiện dần cho phù hợp và nâng cao chất lượng hoạt động cũng như mở rộng quy mô. Vấn đề quan trọng là có sự tham gia của cộng đồng, từ nông dân, tránh tình trạng các nhà nghiên cứu chủ quan, thiếu thực tế, các cấp các ngành áp đặt.

Mô hình thực hiện trên cơ sở các hệ tự nguyện hợp tác với nhau, tự quản lý, có sự hỗ trợ của các nhà nghiên cứu, các cấp các ngành. Vai trò của các nhà nghiên cứu là xây dựng mô hình, các phương án và các giải pháp để thực hiện, hướng dẫn đào tạo cán bộ, cố vấn, cung cấp thông tin cho quá trình hoạt động và điều chỉnh cơ chế cho phù hợp với tình hình kinh tế - xã hội. Cán bộ khuyến nông chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật. Các ngành, các cấp chính quyền hỗ trợ về vốn, hướng dẫn về chính sách, đường lối và pháp luật... cho tổ chức đi đúng hướng và đem lại lợi ích cho người dân.

Mô hình được thực hiện thành công sẽ là một phản hồi rất hữu hiệu đối với chính sách của địa phương và trung ương về thay đổi quan hệ sản xuất, phát triển cộng đồng, biến cái không thể thay đổi trong nông thôn thành cái có thể thay đổi và cuối cùng vấn đề đó được thay đổi, bộ mặt mới nông thôn được hình thành và phát triển.

+ Hội đồng sáng lập

Phải có nhóm người có tâm huyết, biết phát hiện ra những nhân tố trong quá trình sản xuất phát triển kinh tế - xã hội, có khả năng kinh doanh, có trình độ và năng lực tổ chức quản lý và có vốn.

+ Vốn

- Nhóm đồng sáng lập.

- Xã viên góp vốn.

- Vốn vay tín dụng, ngân hàng nông nghiệp hỗ trợ.

Sản xuất nông nghiệp có chu kỳ dài, độ rủi ro lớn mà người sản xuất lại nghèo - chính sách tín dụng ưu đãi đặc biệt, tạo cơ hội tốt cho người nông dân sản xuất.

- Hợp tác liên doanh với các:

+ Công ty nước ngoài.

+ Nhà máy xí nghiệp trong nước.

+ Các doanh nghiệp nhà nước.

Các nhân tố tác động, ảnh hưởng...(gián tiếp)

- Chính quyền, đoàn thể: phải có sự đồng tình ủng hộ giúp đỡ để phát triển cộng đồng

- Chính sách, thể chế, pháp luật.

Xác định các phương án hoạt động

- Các chương trình dịch vụ đầu vào.

+ Cung ứng vật tư.

+ Ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật.

- Chương trình dịch vụ đầu ra

+ Bảo quản và chế biến nông sản.

+ Sản phẩm, loại sản phẩm, số lượng, chất lượng.

+ Thị trường:

. Trong vùng

. Trong nước

. Nước ngoài

- Xây dựng cơ sở vật chất (hạ tầng)

- Chương trình đào tạo huấn luyện, nâng cao trình độ quản lý và chuyên môn kỹ thuật cho cán bộ quản lý và xã viên.

. Chương trình đa dạng hóa và nâng cao chất lượng sản phẩm

. Các chương trình về văn hóa - xã hội

Hợp tác xã vừa là đơn vị kinh tế, vừa là đơn vị xã hội, vì vậy trong chương trình hoạt động không chỉ xây dựng các chương trình kinh tế, cũng chính vì thế khi HTX hình thành phát triển có hiệu quả nó sẽ là nhân tố phát triển nông thôn bền vững. Tuy nhiên, tùy theo tình hình thực tế về khả năng, về nguồn lực mà các chương trình được thực hiện theo thứ tự ưu tiên khác nhau.

Dự kiến những kết quả

a. Về phát triển kinh tế:

Mô hình nếu được thực hiện thành công sẽ góp phần thúc đẩy kinh tế phát triển, khai thác hết năng lực sản xuất, mở rộng sản xuất, từng bước công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông thôn, góp phần tăng trưởng kinh tế.

b. Về mặt xã hội

- Giải quyết hàng loạt các mâu thuẫn trong kinh tế - xã hội.

+ Mâu thuẫn giữa sản xuất và thị trường tiêu thụ, nông dân làm chủ sản xuất nhưng không làm chủ lưu thông.

+ Mâu thuẫn giữa tăng trưởng kinh tế và vấn đề xã hội nảy sinh, (việc làm, đô thị hóa)

- Tiến bộ kinh tế sẽ gắn với tiến bộ xã hội, lối sống văn minh, phát triển giáo dục, y tế ở nông thôn. Thực hiện cơ chế dân chủ sơ sở gắn với đổi mới tổ chức theo hướng dân làm chủ sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội ở nông thôn (theo đường lối chính sách của Đảng và nhà nước).

- Giải quyết nổi lo, trăn trở của người dân trong sản xuất. Kinh tế phát triển thì đời sống nông dân được nâng cao, góp phần xóa đói giảm nghèo, dần dần có tích lũy, có tiền cho con học hành, nâng cao trình độ dân trí và các sinh hoạt văn hóa và tinh thần khác.

- Thực hiện HTX dịch vụ sẽ mở rộng giao lưu buôn bán, liên kết liên doanh giữa nông thôn - thành thị - trong và ngoài nước, làm thay đổi bộ mặt nông thôn. Xây dựng quan hệ sản xuất mới, tăng cường tính đoàn kết, hợp tác tương trợ trong cộng đồng nông thôn, thắt chặt hơn tình làng nghĩa xóm, đồng thời nâng cao trình độ tổ chức quản lý sản xuất và hiểu biết khoa học kỹ thuật của cộng đồng, càng khẳng định hơn kinh tế hợp tác và hợp tác xã là tất yếu để phát triển sản xuất và phát triển xã hội từ nền nông nghiệp lạc hậu, sản xuất nhỏ lên sản xuất lớn xã hội chủ nghĩa theo cơ chế thị trường có sự quản lý của nhà nước ■

Tình đa ngành và liên ngành được thể hiện ở sơ đồ sau

